



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Paraenesis De Eleemosyna**

**Alardus <Aemstelredamus>**

**[Köln], 1545**

**VD16 A 1250**

Ne de rapinis & peiurijs sceleribusque partis faciamus eleemosynam.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63012)



## DE ELEEMOSYNA.

**A**ugustinus de uerbo domini in euangelio secundum Lucam, sermone 35. de eo quod scriptum est: Facite uobis amicos de mammona iniquitatis. Illorum quoque peruetustus licet, attamen hic coarguendus est error, quo persuadent sibi quidam de rapinis, & male quæ sitis eleemosynas posse conferri deo longe acceptissimas.

*Ne de rapinis & periurijs sceleribusque partis faciamus eleemosynam.*

**H**ieronymus in Amos, capi. 5. Quod quidem non solum illius temporis hominibus, sed & nobis accidet si similia delinquamus, & de rapinis & periurijs, sceleribusque quæ sita deo nos putamus offerre, & nostra peccata redimere, cum legeremus Zacheum quicquid rapuerat in quadruplum reddidisse, & de his quæ bene quæ fierat, mediã obtulisse substantiam. Neque enim quod male quæ situm erat in dei donaria poterat offerre: nisi prius dominus suis redderet, & postea impleret, quod scriptum est: Honora dominum de iustis tuis laboribus. Et, Redemptio animæ uiri propriæ diuitiæ, de mercede enim meretricis deus uota non suscipit.

Hierony. Comment. libro 16. in Esaiam capit. 58. Sed poterat fieri ut aliquis diceret: Non habeo debitores, quid facere debeo, ut suscipiatur ieiunium meum? Sequitur: Frange esurienti panem tuum. Nō plures panes, ne de paupertate causeris, sed unū panem, nec ipsum totum, sed partem panis, quam si nō ieiunares comesurus, ut ieiunium tuum non sit lucrum marsupij, sed saturitas animæ. Pulchreque ad-

**C**



## D E E L E E M O S Y N A .

didit, tuum: ne de rapina facias eleemosynam. Redemptio enim animæ uiri, propriæ diuitiæ. Et in alio loco: Honora dominum de tuis laboribus. Certe si panem non habes, & esurientium plurima multitudo est, præbe de quo nullum damnum pateris, in quæ nulla dispendia sunt: pauperes absque tecto induc in domum tuam. Siue (ut in Hebraico habetur) in domum: ut si tuam non habes, inducas in hospitium, quod uel mercede conductum, uel beneficio possides. Si uideris nudum, operi. Quod & dominus in euangelio loquebatur: Qui habet duas tunicas, det alteram non habenti. Non enim unam iussit scindi & diuidi, quod multi popularis auræ causa faciunt, sed alteram non seruari, augens præcepta iustitiæ, ut etiam calicem aquæ frigidæ porrectum habere præmia diceret. Hieronymus in Ezechielem ca. 18, libro 6. Decimum est: Panem suum esurienti dederit. Propter quod docemur eleemosynam non futuris faciendam, sed esurientibus, nec dandum panem his, qui ructant plenitudine, sed his qui inanitate cruciantur. In pane autem omnis continetur cibus. Et significanter dicitur suum, ne de rapinis & usuris, & alieno malo quaesitum panem uertamus in misericordiam. Redemptio enim animæ uiri, propriæ diuitiæ. Quod multos facere conspiciamus, clientes, & pauperes, & agricolas, ut taceam de militantium & iudicum uiolentia, qui opprimunt per potentiam, uel furta committunt, ut de multis parua pauperibus tribuant, & in suis sceleribus glorientur, publiceque diaconus in ecclesijs recitet offerentium nomina, tantum offert illa, tantum ille pollicitus est,



## DE ELEEMOSYNA.

placent que sibi ad plausum, torquente eos consci-  
entia: clamusque materiam miseris, ut gaudeant ad  
ea quæ tribuunt, & non lugeant ad ea quæ rapue-  
rint. Hieronymi Comment. libro 2. in Hieremiam  
cap. 6. Frustra mihi in unguenta conficienda, quæ le-  
ge præcepta sunt, suauissimi odoris pinguenta con-  
fertis, & holocausta succenditis, qui meam in lege  
non facitis uoluntatem, iuxta quod supra dictum:  
Verba mea non audierunt, & legem meam proiece-  
runt. Hoc autem proprie conuenit his, qui de rapi-  
nis & nudatione miserorum offerunt sacrificia, &  
eleemosynis ex iniquitate, se putant redimere posse  
peccata, dicente scriptura: Redemptio animæ uiri,  
propriæ diuitiæ, quæ non de iniquitate, sed de labo-  
re & iustitia congregantur. Chrysostomus ad po-  
pulum Antiochenum, homilia 52. de eleemosyna &  
misericordia, Sicut enim in corporibus, & in fistu-  
lis, nisi prius quis humorem influentē sistat, & uul-  
nus tergat, quotquot imposuerit medicamenta, ma-  
li fonte non obstructo, in cassum omnia facit:  
itidem & nos, nisi manum auaritiæ cohibeamus, &  
hanc improbam distillationem corripiamus, licet  
demus eleemosynam, ne quicquam omnia facimus.  
Curatum enim per se auaritia percurrens dissoluit,  
& examinat, & peius quam prius afficit. Desinam⁹  
igitur rapere, & ita misericordiam impendamus.  
Chrysostomus ad populum Antiochenum. Quod  
ars sit eleemosyna, homilia 33. Vides quod non fru-  
stra dicebam, quod si uel obolum rapueris, & talen-  
tum reddas, uix ita quoque resarcis, sed si hoc faci-  
ens uix satisfeceris, ordinem conuertens, & rapta



## DE ELEEMOSYNA.

quidem integra substātia, pauca quædam exoluēs,  
nec iisdem qui sunt iniuria affecti, sed alijs eorum  
loco, quam habebis excusationem & quam ueniam  
quam salutis spem? Vis nosse quantum ita miserens  
admittas peccatum? audi scripturam dicentem: Si-  
cut qui occidit filium coram patre, ita qui offert sa-  
crificium ex pecunijs pauperum. Augustinus ad  
Claudium contra Iulianum, libr. 5. Sic non sunt fa-  
cienda adulteria, etiam uoluntate filios generandi:  
quemadmodum ne furta facienda etiam uoluntate  
pascendi pauperes sanctos, quod tamen faciendum  
est, non perpetrando furta, sed bene utendo māmo-  
na iniquitatis. Augustinus de uerbis domini tracta-  
tu 35. Nolite uelle elemosynas facere de fenore &  
usuris. prima. quæst. 1. Non est &c. Augustinus in  
homilia. Forte aliquis cogitat & dicit, multi sunt  
Christiani diuites, auari, cupidi, non habeo pecca-  
tum, si suum illis abstulero & pauperibus dederō.  
Vnde enim illi nihil boni agūt, mercedē habere po-  
tero: sed huiusmodi cogitatio à diaboli calliditate  
suggeritur, nā si totū tribuat pauperibus qđ ab-  
stulerat: addit potius peccatum quāminuat. Au-  
gustinus de salutaribus documentis: Ideo frater mi,  
omnibus qui in domo tua sunt, præcipe ab hoc ui-  
tio cauere. Melius est enim ut ex paupertate sua pu-  
sillum tribuat indigētibus, quāmultum ex acqui-  
sitione iniusta. Vnusquisque iuxta quod habet por-  
rigat. Tantum enim expetitur ab unoquoque eorū,  
quantum ei dominus dedit. Nec enim plus ab eo exe-  
git, quāquod ipse dedit. Elemosina cum cupiditate  
acquisita, abominabilis est coram deo, & acceptū



## DE ELEEMOSYNA.

ei quod fide fuerit acquisitum. Sunt enim nonnulli qui diripientes aliena, facere se simulant eleemosynam, & cum alios præmāt, alijs se misereri fingūt. Si autem ex proprio labore dederint, gratum & acceptum erit deo. Gregorius in epistola ad Syragriū episcopum. Non est putanda eleemosyna, si pauperibus dispensetur, quod ex illicitis rebus acquiritur: quia qui hac intentione mala accipit ut bñ dispenset, grauatur etiam potius quàm iuuetur. Vnde etiam certum est, quia et si monasteria uel xenodochia, uel aliquid aliud ex pecunia, quæ pro sacris ordinibus datur construuntur, non proficit mercedi. Ne ergo sub obtentu eleemosynæ cum peccato aliquid studeamus accipere, prohibet scriptura dicēs: Hostiæ impiorum abominabiles sunt domino, quæ offeruntur ex scelere. Quicquid enim in dei sacrificio ex scelere offertur, omnipotentis dei non placat iracundiam, sed irritat. Hinc rursus scriptum est: Honora deum de tuis iustis laboribus. Qui ergo male tollit, ut quasi bene præbeat, constat quia sine dubio dominum non honorat. Hinc quoque per Salomonē dicitur: Qui offert sacrificium de substantia pauperis, ac si uictimet filium in conspectu patris. Quantus autem dolor sit patris perpendam, si in eius conspectu filius uictimetur, & hinc facile cognoscitur, quantus apud deum dolor exasperatur, quando dei sacrificium ex rapina tribuitur. Nimis ergo declinandum est, sub obtentu eleemosynæ peccata simoniacæ hereseos perpetrare. Nam aliud est propter peccata eleemosynas facere, aliud propter eleemosynas peccata perpetrare.